

Svenska Canada-Tidningen

Printed and published every Wednesday by the CANADA WEEKLY PRINTING COMPANY, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at the office and place of business, 325 Logan Ave., Winnipeg, Man.

Telephone: Garry 3174.

F. M. DAHL, Nils F. Brown, Editors.

Subscription prices:

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

Half a year, in advance, \$1.50

sen och vunnit synnerlig ynnest bland de allierade, som hoppas att hans makt måtte växa. Som en sann patriot skulle Branting i fall han blir premiärminister, omkasta Sveriges utrikespolitik och bortskaffa varje skäl för den tanken, att hans fosterland står i vaasförhållande till Tyskland. Den stora massan av det svenska folket såväl som tusentals amerikaner av svensk börd tro på frihet i politiskt händelse och avsky allt slags förtryck.

Valmän, sen upp!

War Time Election Act, vanligen kallad Franchise Act, innehåller bland annat följande skandalösa klausul, som tydligen tillkommit för att beröva en massa folk deras rösträtt:

"Vid beredandet av röstlängderna skall 'the enumerator' utföra varje person, som ej är brittisk undersäte genom födsel ett vederbörligen utfärdat certifikat om dennes naturliserings- eller brittisk undersäte eller om att han avlagt den ed, som fordras av en person, som enligt Canadas lagar är berättigad till en brittisk född undersätes privilegier. Detta är ett villkor för att personens namn placeras på röstlängden."

Den första följden av denna klausul är, att alla kvinnor av utländsk börd förlora sin rösträtt, vare sig de ha män, söner eller bröder vid fronten eller inte, emedan ingen av dessa kvinnor hava sådana certifikat, ty de ha blivit naturliserade genom sina föräldrars eller mäns naturliserings- eller brittisk undersäte.

Den andra följden är, att det blir nödvändigt för alla, som icke är födda i Canada eller Storbritannien eller någon annan del av det brittiska imperiet, att framvisa sina naturliseringscertifikat, innan de kunna komma upp på röstlängden. En massa svenskar och andra, som blivit naturliserade, komma att förlora sin rösträtt, om de icke taga det försiktighetsmåttet att skaffa sig och hava redo att visa sina naturliseringscertifikat. Det kanske är förenat med en del besvär, men det är av stor vikt, att man skaffar sig dylika certifikat.

Då en man inlämnat ansökan om patent på ett hemstedt, brukade man enligt Dominion Lands act sända hans naturliseringscertifikat jämte hans ansökan till Ottawa. Det finnes där för en massa dylika certifikat i Ottawa. Om edert certifikat är där, till skriv Commissioner of Dominion Lands, Department of the Interior, Ottawa. Uppgi edert fullständiga namn och var edert hemstedt är beläget och anhöll om att edert naturliseringscertifikat genast tilländes eder. Om ni icke genast får det tillbaka, eller om det kommit bort eller blivit förlorat, bör ni genast söka erhålla en kopia från den domstol, som utfärdade edert naturliseringscertifikat.

Det är av största vikt, att ni gör detta för att skydda eder medborgarskap. Om de kvinnor, som ha släktingar vid fronten, genast söka bli naturliserade, är det mycket troligt att de hinna få ett certifikat i tid för valet.

Det kan icke nog understrykas viktigheten av att alla svenskar se till att de ha sina naturliseringscertifikat redo, ty annars komma tusentals av dem att förlora sin rösträtt.

Samlingsregering.

Bordenregeringen har gjort många förtvivlade ansträngningar för att få sitta kvar vid makten. Inseende att dess tid är ute, om folket skulle få säga sin vilja, om landet skulle gå till val efter rena partilinjor, har den exempelvis i sista stund genomtruffat lagen om val i krigstid, vilken som bekant berövar en massa folk dess rösträtt. Tvångsutskrivningslagen var ett annat trick, varigenom Bordenregeringen trodde sig kunna splittra det liberala partiet och verkligen till sin del lyckades splittra det. Men ändå kände den instinktivt, att den ej var säker på omval, förstod den, att dess syndor voro så stora, att det trots alla dessa trick funnos tillräckligt med rättänkande och vakna canadensare för att i ett kommande val göra dess ställning nog så vacklande. Så föddes tanken på en samlingsregering (union government). När allt annat svek, kunde man ju alltid taga in en del liberaler i regeringen, men naturligtvis arrangerade det, så att man själv behöll makten. Om regeringen fick detta liberala inslag, hoppas man — med rätta — att kunna lura en hel del liberala valmän att rösta på denna samlingsregering. När valet en gång ställt, blir det ju en ganska enkel sak att så småningom töcka ut den ena liberalen efter den andra ur regeringen och i ytterligare fem år vandra och utsaga landet! Och så blev samlingsregeringen en verklighet.

När detta d. 12 oktober skrives, är det visserligen bestämt, att samlingsregering skall bildas, men dess utseende är icke definitivt bestämt. Det ser emellertid ut som om i regeringen komma att sitta elva konservativer och nio liberaler. Bland dessa märkas några verkligt respektabla män från västern, såsom premiärminister A. L. Sifton från Alberta. Det är emellertid för en verklig fristadnad person svårt att fatta, huru dessa liberaler verkligen kunnat låta narra sig till detta steg. Det är svårt att tänka sig, att en biederlig och patriotisk man överhuvud taget vill ingå kompanjonskap med den notoriska Bordenregeringen, vill hjälpa denna att åter komma till makten. Så stora och uppenbara ha denna regerings syndor varit, särskilt under krigsåren, att det rent av blir ett förräderi mot folket sak att på något sätt stötja den. Och den mest enfallige torde inse, att samma system kommer att följās, de preussiska idealen genomförs, de stora intrasserna gödas, folket utsagas, om Borden åter kommer till makten, även om detta sker med liberal hjälp. Såserkerligen skola sådana män som mr Sifton giva många goda uppdrag, söka förbättra många missförhållanden, men han och hans liberala kollegor skola säkerligen snart finna, att de stå maktlösa inför den konservativa majoriteten. Då, när det är för sent, skola de finna, att de svikit icke blott det liberala partiet, utan även de stora massorna av Canadas folk.

Västerns folk är radikalt. Det är möjligt, att det är så radikalt, att det icke låter lura sig av sådana trick som samlingsregering, att det trots tvångsutskrivning, vallag i krigstid och samlingsregering förklarar tydligt och klart uttrycka sin vilja i det kommande valet och med tillhjälp av Quebecs stora franska befolkning hävda de radikala och fristående idéerna, vinna seger för Laurier och demokratin.

Finlands oavhängighet.

Den finska lantdagens beslut att förklara landet oavhängigt tillhör dessa åtgärder, som icke kunna undgå att få allvarliga politiska konsekvenser, skriver Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning.

Det är mycket möjligt, att beslutets följder icke omedelbart framträda. Det ryska statsvetet befinner sig för närvarande i en kaotisk övergångsperiod. Dess sociala och politiska förhållanden ha efter revolutionen ännu icke återvunnit stadga; ingen kan med någon grad av visshet förutsäga i vilken form denna ejundade massa till sist skall stöta. De ryska arméerna lida nederlag, livsmedelsförsörjningen styckas befolkningen, och ingen fast stomme har längre upp det ryska samhället. Det finns naturligtvis kraftresurser i detta väldiga rike, som utanförstående ha svårt att riktigt få sikte på och bedöma. Men hur de verka, och i vilken riktning kan icke förutsägas.

Denna i och för sig oklara situation har ytterligare tillrasslats genom Finlands självständighetsförklaring.

Detta stegs rättsliga innebörd spelar en för dess politiska avveckling jämförelsevis underordnad roll. Att alla de skäl, som kunna andragas till förmån för handlingens rättmätighet, också nu anföras är självfallet. Lika så att dess moraliska halt upprättas. Men om än dessa synpunkter tillmätas sitt värde, äro de icke avgörande för frågans slutliga utgång.

Det bli de politiska maktförhållanden i främsta rummet. De bero i sin ordning på krigets utgång och på den inre utvecklingens förlöpp i Ryssland. Även om den ryska statsformen blir en federativ republik, äro däremot icke svårigheterna lösta. Även i så fall finns en viss latitud för gränsen för närvarande har det mycket betydande roll för vår industri.

Det skulle naturligtvis även innebära ett dräpshot mot det ryska väldet. Det skulle åter se det föner mot västerhavet stängas, som tsar Peter lyckades öppna. Det skulle vidare innebära att Rysslands hela gräns läge öppnades för angrepp från dess maktiga gränne. Det skulle till sist betyda nya strider. Ryssland vore tvungen att åter söka bana sig väg till Östersjön, och man skulle även här få be-sanna Bismarcks ord om det omöjliga att på längden avspärra ett folk på mer än 100 miljoner från havet.

Det är Finlands liksom Östersjöns provinsernas geografiska läge, som gör det omöjligt för Ryssland att uppgiva dem. Ett fullkomligt fritt Finland skulle vid ett framtida krig möjligen kunna bli ett fientligt, och vägen är för kort mellan den finska gränsen och Rysslands huvudstad, för att den ryska politiken skulle kunna ta den risken.

För den framtida frödliga utvecklingen i Norden vore det otvivelaktigt bäst, om Finlands autonomi kunde ordnas i huvudsak efter de linjer, som landtagen uppdragit i sin redogörelse till den provisoriska regeringen. Det borde med ömsesidig god vilja en utväg finnas, som tillgodosägar såväl Finland som Rysslands berättigade inträsen.



TILL och med "Svenska Socialisten" i Chicago har funnit för gott att böja sig under den nya stränga morskorgslagen i Förenta Staterna. I nummer av d. 11 oktober tillkännagiv den nämligen, att "för att icke komma i konflikt med någon av dessa lagparagrafer kommer Svenska Socialisten härnäst undvika att publicera några som helst omkunnande av kriget eller regeringens sätt att leda detta krig." Och det är nog den enda vägen att gå. Synd i alla fall, ty man också icke kunnat gilla mångt och mycket i Svenska Socialisten, har den alltid under kriget kommit som en frik från, som en skarp kontrast mot de andra chauvinistiska svenska lakejörerna. Dess oräddhet ha vi alltid beundrat.

Glöm aldrig, att varje dollar, som sändes till Canada Posten, går till att kämpa mot svenskheten, mot svenska kultursträvanden i Canada.

"Gud skydd vårt kyrkfolk!" utropar Canada Posten i det pekoral, som skall föreställa ett svar på Svenska Nationalkomiténs protest. "Gud skydd vårt kyrkfolk för Canada Posten!" skulle vi vilja säga.

Men Canada Posten kan icke tala å "kyrkfolkets" i Canada vägnar. Vi känna många, som kunna räknas till den klassen, och alla taga de avstånd från Canada Posten — nu mer än någonsin förut.

Frågan för veckan. Skall Svenska Nationalkomitén lycka i sitt värv?

Även ganska små barn bruka ha reda på vad som menas med svenskhets eller det svenska kynnets bevarande i utlandet. Men det vet icke Canada Posten. Vi vilja icke undandra våra läsare Canada Postens definition på svenskt kynn, vilken förkommer i ovan nämnda pekoral, under tecknet av C. O. Hofstrand, den styvaste pekoralist, som någonsin kommit i vår väg. Definitionen lyder i dumhetens namn sålunda:

"Det var det 'svenska kynnets', som skulle bevaras. Vad menas därmed? Till svenska kynnets kan icke räknas nykterhet, ty den är för ung och kan aldrig komma in i folkkyrnan på hundratals år ännu. Nej, i folkkyrnan ligger njutandet av starka drycker vid samkväm lika säkert som Guds namns misbruk, överdram, dans och kortspel hört. Vad som skall tyngas fram genom lagar, ligger icke i folkkyrnan, för den är blott ett verktyg, som kan leva efter dem. Nu har den kristna religionen predikats mer än tusen år i Sverige, och ändå är ingen annan religion i folkkyrnan än den, att vid en åkrostom läsa psalmen: 'Domare, jag är ej färdig' eller katekistkyrket. 'Vad är bättring?' men som kan taga kortiken, så snart övare är förbi. Icke heller höra våra läroböcker eller uppgiftsbeskrifter till folkkyrnan. Skall sådana nyttig kunskap in, så måste den tyngas till med allvar. Men den lektyr, som ligger i folkkyrnan, det är spökhistorier, sagor och visor. De gå i arv från släkt till släkt. Mycket annat kan räknas hit, men det sagda må vara nog."

I detta sammanhang bör påminnas om de varma ord generalkonstul David Bergström uttryckte om det svenska kynnets bevarande i det stora fästet i Winnipeg förra året. Varje ansvarskännande svensk fosterlandsvän svarar och för det svenska kynnets bevarande.

måls förverkligande förbunde sig med Rysslands fiender. Skulle denna osannolika eventualitet inträffa, blev den politiska ställningen för oss svenskar också förändrad. Östersjöns hela mot-liggande-kuststräcka under tyskt inflytande skulle medföra en genomgripande omgestaltning av vårt politiska läge och ett försvårat tillträde till den ryska marknad, som annars kan antagas komma att spela en mycket betydande roll för vår industri.

Det skulle naturligtvis även innebära ett dräpshot mot det ryska väldet. Det skulle åter se det föner mot västerhavet stängas, som tsar Peter lyckades öppna. Det skulle vidare innebära att Rysslands hela gräns läge öppnades för angrepp från dess maktiga gränne. Det skulle till sist betyda nya strider. Ryssland vore tvungen att åter söka bana sig väg till Östersjön, och man skulle även här få be-sanna Bismarcks ord om det omöjliga att på längden avspärra ett folk på mer än 100 miljoner från havet.

Det är Finlands liksom Östersjöns provinsernas geografiska läge, som gör det omöjligt för Ryssland att uppgiva dem. Ett fullkomligt fritt Finland skulle vid ett framtida krig möjligen kunna bli ett fientligt, och vägen är för kort mellan den finska gränsen och Rysslands huvudstad, för att den ryska politiken skulle kunna ta den risken.

För den framtida frödliga utvecklingen i Norden vore det otvivelaktigt bäst, om Finlands autonomi kunde ordnas i huvudsak efter de linjer, som landtagen uppdragit i sin redogörelse till den provisoriska regeringen. Det borde med ömsesidig god vilja en utväg finnas, som tillgodosägar såväl Finland som Rysslands berättigade inträsen.

Men det kunna naturligtvis ej de små själarna i Canada Posten, vilka ej förmå böja blicken utöver sin lilla tränga krets, förstå?

Och när det kommer till kamp mot kulturens mätte naturligtvis Canada Postens skandalisatorer i J. J. vara med på ett hörn. Han utbrister: "Förädrar och kristna, vaken, ty djävulen går omkring i våra dagar, icke som ett ryttande lejon, men som en kulturens, upplysnings och vetenskapens ängel i den moderna litteraturen."

Det är sålunda icke nog med att kulturens vännar, som önska sprida upplysning bland svenskarna i Canada, ha svenska mörknar att kämpa mot. Även d a n s k a "skumraskliga drängar" måste de vara på sin vakt mot.

"Sen på namnen (i Svenska Nationalkomitén)! utropar Canada Posten. Ja, de hålla att på. Någon mera representativt samling för svenskt kulturbete kunde knappast uppstås i Winnipeg. Ja, sen på dem: Konsul P. B. Anderson, pastor J. P. Zettervall, civilingenjör S. Bylander, messers O. L. Holmgren, John E. Lidholm, Chas. Bruzel, Helmer Johnson och red. N. F. Brown.

Är det sådana söndagskolor, som försetas av lönngräver, som Canada Posten särskilt rekommenderar för de svenska barnen i Canada? Det finnes nämligen sådana.

En Originalis — varför icke kalla sig originalis, snälla herrn? — diktar om "Calle P." i Canada Posten. Han har tydligen gått i skola hos hovskalden och pekoralisten C. O. H.

Mrs. Ralph Smith från Vancouver, som nyligen talade vid ett möte i Ontario, summerade ihop Bordenregeringens politik i några få ord, då hon utropade: "Tänk, att kött och blod skall vara så billigt och skinka och fläsk så dyrt!"

Flottisternas i Stockholm tidning "Rätt" berättar att drottningen ombord på Drott frögade en av manskäpet vad han väntade till middag. Han svarade:

— Negerbiff med plugg, ärt, knax och backslacker, äro majestät. Detta köksliten förstod drottningen inte, men vakthavande officeren översatte:

— Rimsaltad oxbräda, potatis, ärt-soppa, trött bröst och plänskrick.

I den socialdemokratiska Partistidningen L'Ouvre läses följande dialog: — Med er står jag inte. Ni har svurit min död och för övrigt är ni en vidrig figur.

— Ja? Jag skulle ha svurit er död? Var så god och byt inte om rollerna. Det är ni som alltjämt talat om huru ni skulle göra kål på mig.

— Hur kan man vara så oförskämd! Som om inte alla visste att jag är den fredligaste, skämskögaste och mest respektfulla människa i världen.

— I alla fall var det inte jag som började.

— Kanse ni, lymmel, till sist vill påstå att det var jag?

— Ja, det kan ingen tvivla på, bandit! Har ni inte synen mellan fyra ögon talat om att ni tänkte knycka min klocka?

— Nej, nu går det för långt. Ni tillåter er att ställa frågor till mig. Så oförskämd! Men ni skall strax få svar. Ni själv har min klocka i fickan. Men det skall inte hindra mig att visa er vad klockan är slagen.

— Nej hör nu, gemena lymmel! Ni tacks för att jag vill komma överens med er. Har jag talat med er, kanse?

— Och jag, tror ni, att jag vill byta ord med en sådan skurk?

— — — Samtalet fortsatte.

Anspelningarna äro genomskinnliga. Talet "mellan fyra ögon" syftar naturligtvis på den hemliga rysk-franska traktaten om västra Rhenstranden och den främmande klocka som Tyskland har i fickan är Elsass-Lothringen. Men skämtet över den ton, i vil